

ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*

TO STUDY THE CONDITION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN DIGITAL AGE FOR
SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹เกตุชญา วงษ์เพิก Gatechaya Wongperk, ²ระวิง เรืองสังข์ Rawing Ruangsanka,
³อินธา ศิริวรรณ Intha Siriwan

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author Email: 6301102015@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอน ด้วยการเปิดตารางของ Taro Yamane จำนวน 397 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ บทบาทผู้บริหาร ทักษะผู้บริหาร คุณลักษณะผู้บริหาร และภาวะผู้นำผู้บริหาร ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research was to study the condition of school administration in digital age for schools under primary educational service area office. This is quantitative method research uses the questionnaire with a sample of 397 people. Data was analysis of statistical percentage, mean, standard deviation. The results of the research found that the condition of school administration in digital age for schools under primary educational service area office, all 4 aspects overall were at a medium level, in order from highest to lowest averages are: executive role, executive skills, executive attributes, and executive leadership.

Keywords: School Administration, Digital Age, Primary Educational Service Area Office

*Received: February 03, 2023, Revised: April 08, 2023, Accepted: April 08, 2023.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บทนำ

ยุคดิจิทัลเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว คือยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน หรือการใช้สำหรับการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตเครือข่ายสังคมโซเชียลเน็ตเวิร์ค

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูล ของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ลักษณะของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ต ทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา หรือแม้แต่สถานที่ มีคุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความรวดเร็วในการสื่อสารไม่จำเป็นที่จะเป็นการจัดเก็บ หรือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ของผู้ใช้ 2) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึง รับรู้ และเรียนรู้ได้ทุกที่ และทุกเวลา 3) การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บเข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2561)

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการยกระดับการศึกษาไทยโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการศึกษา และจากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการกระตุ้นและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การเป็นโรงเรียนดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์เข้าถึงและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร และการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ในโลกดิจิทัลซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทั้งในด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ทั้งในเรื่องความคิด ความเป็นผู้นำและพฤติกรรม สามารถสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยดิจิทัล โดยคำนึงถึง

การใช้ทรัพยากรดิจิทัลในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย (ทินกร บัวชู, 2562) ดังนั้น ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น ต้องเป็นผู้นำยุคใหม่ที่สามารถ มองภาพขององค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่งและชัดเจน มีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อกำหนดทิศทางและนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (บรรจง ลาวะลี, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิภาพสามารถขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มพูนศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1) ประชากร คือ ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 18 เขตตรวจราชการ ประกอบด้วยโรงเรียน จำนวน 26,839 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) 2) กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (อ้างใน สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544) ซึ่งเป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 397 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert (1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะผู้บริหาร 2) ทักษะผู้บริหาร 3) ภาวะผู้นำผู้บริหาร 4) บทบาทผู้บริหาร

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 1) ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับสภาพการ บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากเอกสาร ตำรา วิชาการ บทความ หนังสือ วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ โดยอาศัยแนวคิด และทฤษฎี 3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ครอบคลุมรอบแนวคิด โดยผู้วิจัยคำนึงถึง คุณภาพเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งความเชื่อมั่น (Reliability) 4) นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้มีความเหมาะสม 5) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา ด้วยการตรวจและประเมินดัชนีความสอดคล้อง 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ ไม่เหมาะสม โดยใช้สูตรในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ซึ่งถือเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.7 จึงยอมรับว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 6) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ กลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดย คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวม เท่ากับ 0.85

4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์โดยมีเกณฑ์ระดับการ ให้คะแนนของของบุญชม ศรีสะอาด (2558)

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ได้แก่ 1) คุณลักษณะผู้บริหาร 2) ทักษะผู้บริหาร 3) ภาวะผู้นำผู้บริหาร 4) บทบาทผู้บริหาร ใน รายด้านทั้ง 4 ด้านและภาพรวม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในรายด้านและภาพรวม

สภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. คุณลักษณะผู้บริหาร	3.02	0.42	ปานกลาง	3
2. ทักษะผู้บริหาร	3.03	0.42	ปานกลาง	2
3. ภาวะผู้นำผู้บริหาร	3.00	0.45	ปานกลาง	4
4. บทบาทผู้บริหาร	3.13	0.53	ปานกลาง	1
รวม	3.04	0.45	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.45) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ บทบาทผู้บริหาร (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.53) ทักษะผู้บริหาร (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.42) คุณลักษณะผู้บริหาร (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.42) และภาวะผู้นำผู้บริหาร (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.45) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านบทบาทผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) วางแผนการนำกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสู่ปฏิบัติ พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษา การแนะแนว การจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ 2) มีการส่งเสริมมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาข้าราชการครู เพื่อให้ทำงานบังเกิดผลดี และ 3) มีการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการเกี่ยวกับการโอนเงินเดือน การย้าย และเปลี่ยนตำแหน่ง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ด้านทักษะผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) มีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมา พัฒนานวัตกรรมงานกิจกรรมนักเรียนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการ นำเทคโนโลยี มาใช้ในการสนับสนุนงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และการจำหน่ายพัสดุ

3. ด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) ให้คำปรึกษาคำแนะนำในเรื่องวางแผนงานด้าน วิชาการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น 2) มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านการ บริหารการเงินและบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการ ดำเนินงาน และ 3) สามารถบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการโอนเงินเดือน การประเมินวิทยฐานะข้าราชการครู การพัฒนาข้าราชการครู และการสร้างขวัญกำลังใจ

4. ด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ 1) มีการส่งเสริมสื่อสารประชาสัมพันธ์รวมถึงงาน เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีในการจัดหาและส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้ด้วยสื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัย 2) มีการพัฒนาความสามารถทางดิจิทัลกับตนเองและบุคลากรด้านงานบริหาร การเงินและบัญชีการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลังอย่างต่อเนื่อง และ 3) เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยการกำหนดเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้องค์กรมีคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยเพื่ออภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ บทบาทผู้บริหาร ทักษะผู้บริหาร

คุณลักษณะผู้บริหาร และภาวะผู้นำผู้บริหาร ตามลำดับ จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการวางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปรับเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง แต่งตั้งโยกย้าย มีการเสริมแรงประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานนโยบายและแผนการระดมทรัพยากรการบริหารการเงินพัสดุ บัญชีและสินทรัพย์ สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายการบริหารงาน การศึกษาเชิงกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยี ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารการตรวจสอบการประเมินผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเทียบโอนผลการเรียนและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานนอกองค์กรให้เกิดภาคีเครือข่าย และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโดยใช้สื่อเทคโนโลยีให้ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ มีการประสานงานและส่งเสริมสนับสนุนในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น โดยให้ทุกคนทำรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนามาตรฐานและการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยบางประการมีความสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของจุฑามาส จันทรมณี (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยมีการส่งเสริมและพัฒนาครู เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างหลากหลาย และสอดคล้องบางประการกับการวิจัยของกมลทิพย์ อินแก้วเครือ (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีการพัฒนาทักษะการบริหารให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อจะได้รับมือและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ทำให้ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคต โดยส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ มาใช้ให้มีความโดดเด่นแตกต่างจากสถานศึกษาอื่นๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลักดันให้ครูและผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ สอดคล้องบางประการกับการวิจัยของวิลาวัลย์ วัชรโรทัย (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลด้านความสามารถในการบริหาร มีความยุติธรรมในการปฏิบัติตน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับการวิจัยของพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการดำเนินงานการบริหาร ทั้งในงานบริหารทั่วไป งานบุคคล งานงบประมาณ และงานวิชาการ ประกอบด้วยการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การวางแผน การทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ส่งผลให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้อำศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหารที่เอื้ออำนวยให้สถานศึกษาพัฒนาก้าวหน้าในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) บทบาทผู้บริหาร ได้แก่ (1) วางแผนการนำกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสู่ปฏิบัติ จัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ (2) ส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาข้าราชการครู และ (3) ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการเกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) ทักษะผู้บริหาร ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาพัฒนานวัตกรรมและ

พัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการนำเทคโนโลยี และ (3) มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) คุณลักษณะผู้บริหาร ได้แก่ (1) ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องวางแผนงานด้านวิชาการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น (2) มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ (3) บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาข้าราชการครู และการสร้างขวัญกำลังใจ และ 4) ภาวะผู้นำผู้บริหาร ได้แก่ (1) ส่งเสริมสื่อสารประชาสัมพันธ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2) พัฒนาความสามารถทางดิจิทัลกับตนเองและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และ (3) กำหนดเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีให้มีคุณภาพ ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านบทบาทผู้บริหาร มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการประสานงานและส่งเสริมสนับสนุนในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เหตุนี้ ผู้บริหารควรประสานงานในการสร้างเครือข่ายทั้งภายในสังกัดและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

1.2 ด้านทักษะผู้บริหาร มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนอัตรากำลังด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งและด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ เหตุนี้ ผู้บริหารควร พัฒนา จัดหา ให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการวางแผนอัตรากำลัง ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว

1.3 ด้านคุณลักษณะผู้บริหาร มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนงานจัดระบบบริหาร และพัฒนาองค์กร งานอาคารสถานที่และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เหตุนี้ ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ มีการตรวจสอบข้อมูลผลการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุนข้อมูล

1.4 ด้านภาวะผู้นำผู้บริหาร มีข้อที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาตนเอง และข้าราชการครูในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ เหตุนี้ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาข้าราชการครูให้มีความสามารถในการบูรณาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อจะได้ทราบสภาพการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและทิศทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารของโรงเรียน

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ อินแก้วเครือ. (2564). ทักษะและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

จุฑามาส จันทร์มณี. (2563). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรยุคดิจิทัล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย (Symposium) ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ทินกร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา The Status of Digital Leadership of Education Management Administrators. วารสารครุศาสตร์สารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 13 (2). 285-594.

บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด. 6(2). 206-215.

บุญชม ศรีสะอาด. (2558). วิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). คุณลักษณะเฉพาะของภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 4(2). 100-105.

วิลาวัลย์ วัชรไทย์. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 7(Special). 71-83.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. แหล่งที่มา <https://www.obec.go.th> สืบค้นเมื่อ 16 ก.ค. 2562.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). การกำหนดกลุ่มพื้นที่การศึกษา ประจำปีเขตตรวจราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แหล่งที่มา <https://www.obec.go.th/เว็บไซต์-สพป-ในสังกัด>. สืบค้นเมื่อ 18 พ.ย. 2563.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
เฟื่องฟ้าพรินติ้ง.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2561). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*.
แหล่งที่มา <http://www.trueplookpanya.com> สืบค้นเมื่อ 3 ส.ค. 2561.

Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley &
Son.